

KANADSKÉ LISTY

"Publications Mail Registration No. 09820"
Agreement No. 40012841.

386 Alwater Ave., Mississauga, Ontario, L5G 2A3, Canada. Tel. /905/ 278-4116. mirko388@attcanada.ca

No. 7-8, Vol. 25., červenec-srpen--July-August 2001.

HISTORIE

Sbližení krajanů - 1915

Když v létě 1914 vypukla válka, žilo ve Spojených státech na půl milionu Čechů a více než 600 tisíc Slováků, kteří se sdružovali v řadě spolků podle náboženství či sociálního postavení. V roce 1907 si Slováci vytvořili svůj střešní orgán - Slovenskou ligu. Češi museli na obdobnou organizaci počkat až do válečných let.

Právě američtí Češi už v srpnu 1914 horovali pro českou samostatnost: „Dnešní vážná situace v Čechách žádá vážné činy i od nás. Teď, nebo nikdy!“ V září 1914 se některé chicagské spolky spojily v České národní sdružení, v jehož čele stanul lékař Ludvík Fisher. Sdružení si dalo za úkol informovat Američky o Čechách a působit v jejich prospěch u diplomatů Dohody. Brzy navázalo úzké kontakty s politickými emigranty z domova, zvláště s T. G. Masarykem, kterého od léta 1915 bezvýhradně podporovalo, hlavně finančně.

Masarykův program československého státu však vyžadoval od Čechů v USA hledat společnou mluvu s tamními Slováky. To se dlouho nedařilo, protože Slovenská liga setrvala na politickém cíli slovenské autonomie v rámci Uher. Kdyby ji Slováci dosáhli, byli by - jak poznamenal předseda ligy Albert Mamatey - „dokonce na tom lépe, než kdybychom byli v nějakém českém nebo československém státě, neboť od Maďarů by nám hrozilo méně nebezpečí než od bratří Čechů, tj. Maďarů by nás neasimilovali, ale spíše by je, kdežto Češi by nás asimilovali a časem bychom jazykově zmizeli, vplývající do českého národa“. Československé postoje byly v jejich řadách ojedinělé.

Avšak právě Mamatey získal během roku 1915 představitel Slovenské ligy pro česko-slovenské řešení postavení Slováků ve střední Evropě. Jeho návrh Spojených států česko-slovenských vycházel z amerických zkušeností: „Tvořili bychom s Čechy jeden státní federativní celek, ale kromě toho bychom měli svou samosprávu, do které by se nám bratři Češi nesměli plést, právě tak jako Illinois nebo Pensylvanie se nemůže a nesmí plést do vnitřních záležitostí státu New York“.

Politické kontakty mezi americkými Čechy a Slováky nabývaly konkrétního výměru na společné konferenci, která se konala 22. a 23. října 1915 v Clevelandu na březích jezera Erie. Dvoudenní rokování uzavřeli podpisem dohodu, jež oficiálně formulovala spolupráci amerických Čechů a Slováků a jejich shodný cíl - samostatnost českých zemí a Slovenska ve federativním svazku států, v němž Slováci budou mít zaručenu úplnou autonomii, vlastní sněm, státní správu, plnou kulturní a jazykovou svobodu.

Clevelandská dohoda sjednotila české a slovenské krajaňské hnutí v USA a přihlásila se k cílům Masarykova zahraničního odboje. Ten byl vzápětí požádán, aby za české a slovenské krajany v USA podepsal připravované programové prohlášení a vyhlášení války Rakousko-Uhersku.

František Kolář
Autor pracuje v Historickém ústavu Akademie věd

K HISTORII ČS. EXILU 1948-1989

Československé dokumentační středisko, o.p.s. se sídlem v Dobřichovicích a nakladatelství Doplněk (Jan Šabata, Kallabova 29, 616 00 Brno) vydaly letos počátkem 2. pololetí publikaci RADOMÍRA LUŽI s názvem Československá sociální demokracie - kapitoly z let exilu 1948-1989. Titul je 1. svazkem nové ediční řady DOKUMENTACE ČS. EXILU 1948-1989, kterou řídí historik VILEM PREČAN.

Na 360 stranách se ve více než 40 kapitolách, doplněných o 17 příloh, dozvídáme řadu podstatných faktů, charakterizujících výstižně atmosféru a tendence doby a směřující k podstatě událostí. Zpráva se týká nejen života čs. sociální demokracie v exilu, ale především celkové exilové činnosti a vývoje mezinárodní politiky daného období všeobecně. Během dlouhé cesty, kterou autor od 29. března 1948 prošel v exilu, než se stal v USA profesorem moderních dějin na „Louisiana State University“ (1966) a na „Tulane University“ v New Orleansu (1969) a poté i profesorem obecných dějin na Masarykově univerzitě v Brně (1992), zúčastnil se na nejvyšší úrovni mnoha aktivit. Studoval, pracoval a veřejně působil v USA, ve Francii, v Rakousku, v SRN. Vedle funkcí v exilové soc. dem. byl činný v exilové Čs. zpravodajské službě, v Masarykově demokratickém svazu, v Socialistické internacionále a v Mezinárodní unii socialistické mládeže (IUSY), kde se seznámil s řadou osobností světové politiky, vydal řadu historických a politologických publikací a přes 40 studií v několika jazycích, spoluzakládal známou kulturněpolitickou revue Svědectví (1956) a pracoval v její redakční radě atd. atd. Od roku 1959 se stal členem výboru a později členem představenstva Rady svobodného Československa. Byl poctěn řadou vyznamenání, mj. Řádem TGM (1996), za odbojovou činnost v rámci R 3, v níž zastával funkci zástupce velitele jedné partyzánské jednotky, mu byl udělen Čs. válečný kříž 1939.

Dokončení na str. 2.

JAN KUNCIR

NORWAY — Jan Kuncir, 86, of Norway died Tuesday, June 26 at Norway Rehabilitation and Living Center.

He was born on September 29, 1914 in Moravia, Czechoslovakia. He received his diploma at Business Academy in Prague. He served in the Czechoslovak Army for 26 months. He started and ran his own business until the Communist regime declared him "capitalist and enemy of people" and he went into exile.

He worked as a welder in Australia and later with Radio Free Europe in Munich. He emigrated to the United States and lived in New York and Maine. After the soviet invasion of Czechoslovakia he worked with the Czechoslovak refugees in Europe.

He retired to Maine and wrote many articles about Czechoslovakia and hoped for the return of freedom and democracy there. His wife Lily died in February of 1989.

Note from the Editor: Mr. Kuncir was an outstanding Czechoslovak patriot. He discovered the value of "Letters to the Editor" and wrote to several papers in USA; especially after the Soviet invasion of Czechoslovakia in 1968. With Jaroslav Kusý edited for many years a publication "Demokracie v exilu", he even established "The Czechoslovak Senate in Exile" and edited a newsletter in English called "The Ambassador". A gentle man, but a fighter.

Odešel Páter Vojtěch Vít (78)

Dne 19. května po krátké srdeční nevolnosti náhle skončil Otec Vojtěch Vít, jedna z nejvýznamnějších osobností poválečné krajaňské komunity v Chicagu a na americkém Středozápěd, který se téměř čtyřicetiletou činností nesmazatelně zapísal do dějin amerických Čechů.

Otec Vojtěch Jaroslav Vít se narodil 2. února 1923 v Polici nad Metují. Po absolvování akademického gymnázia v Praze vstoupil v r. 1944 do benediktinského řádu a pobýval v opatství sv. Vojtěcha v Břevnově.

Z Československa odešel v roce 1946, kdy byl vyslán na studia filosofie a teologie v semináři sv. Ondřeje v belgických Brugách a zde byl rovněž 29. července 1951 ordinován na kněze. Poté pokračoval ve studiu na Katolické universitě v Lovani. Nemožnost návratu do komunistického Československa zásadně změnila jeho životní dráhu. Šest let působil jako misionář a profesor na Večerní obchodní akademii v tehdejší Belgiecké Kongu. Později v r. 1961 přesídlil na pozvání Otce Ondřeje do Chicaga v USA.

Během svého působení v opatství sv. Prokopa v Lisle, IL, pomáhal při vydávání katolických novin *Námad a Katolik*, z jejichž spojení pak v r. 1975 vznikly noviny *Hlas národa*, které dodnes vycházejí v češtině jako čtrnáctidenník v nákladu 3.000 výtisků a patří ke třem nejčtenějším úskovinám amerických Čechů. Otec Vít byl jejich hlavním vydavatelem a redaktorem.

Od počátku svého amerického pobytu začal pracovat i ve vedení Národního svazu českých katolíků. Od roku 1975 sloužil české bohoslužby u sv. Anežky v Chicagu, po přestěhování Velehradu do nových prostor v Ciceru sloužil v kostele Panny Marie Svatohorské vůbec poslední pravidelné české bohoslužby v USA. Vedle toho poskytoval duchovní útechu místním Čechům, kritičt, odnával a to vše bez nároku na pravidelnou odměnu - po celý život žil jen ze skromných darů svých věrných farníků.

Ve spolupráci se spolkem Velehrad po léta organizoval nedělní výuku českého jazyka. Svým lidským přístupem si získal srdce stovek Českoameričanů a výrazně přispíval k překlenutí konfesijních či spolkových rozdílu. Jeho práci oceňovali nejen věnci, ale všichni příslušníci

Otec Vojtěch Vít

české komunity - pro ně pro všechny to byl „náš Otec Vojtěch“.

Působení Otce Vít v české komunitě v USA výrazně přesahuje jeho poslání katolického duchovního. Tuto skutečnost ocenil i prezident Václav Havel, když mu v roce 1999 udělil Medaili za zásluhy I. stupně za jeho dlouholetou nakladatelskou, novinářskou, humanitární a obecně prospěšnou činnost pro českou krajaňskou komunitu v USA a za jeho zásluhy na poli udržování české kultury v zahraničí. Jeho ocenění bylo zároveň oceněním práce českého poúnorového exilu v USA.

Otec Vít dlouhodobě udržoval kontakty s katolickou církví ve staré vlasti a v minulosti organizoval mnohé akce na pomoc církvi v komunistickém Československu. Aktivně se podílel např. na akcích na podporu zatčených katolických kněží. V létě 1997 zorganizoval sbírku na pomoc obětem záplav na Moravě, při které se vybralo 10.000 dolarů. Patřil k několika málo lidem, kteří vždy pomáhali nové příchodní přistěhovalcům v České republice.

V roce 2000 odešel do důchodu, do břevnovského kláštera v Praze a ukončil své téměř čtyřicetileté působení mezi krajany, aby se brzy poté opět vrátil do Chicaga ve snaze pomoci vyjasnit situaci kolem české katolické misie. Osmu tomu chtěl, aby svůj život ukončil právě v Chicagu, mezi těmi, jimž zasvětil většinu svého plodného života.

Otec Vít byl pochován 24. května na klášterním hřbitově benediktinského opatství sv. Prokopa v Lisle u Chicaga.

A L

HELENA HAJNIKOVÁ-JANEČKOVÁ
KANADSKÁ OPERNÍ SPEVÁKYNĚ

1929-1993

Okresný týždenník "Vranovské Noviny" měl tuto zprávu: "V nedelu 29. júla 2001 odhalili na budove Obecného úradu v Kučine pamätnú tabuľu Helene Hajnikovej-Janečkovej. Slávnostného aktu sa zúčastnil jej manžel Mirko Janeček, štátny tajomník ministerstva zahraničia SR Ján Figel a ďalší významní hostia. Prezident R. Schuster poslal účastníkom zhromaždenia z Brazílie telegram." Odhalení desky se stalo významnou kulturní událostí celého východoslovenského kraje a na 600 přítomných vyslechlo se zájem z pásky hlas své rodačky a byli dojatí, když zpívala ve slovenském jazyku. Odešla do Kanady jako sedmiletá. Bylo proto vhodné, že skupina mladých v tomto věku při slavnosti zazpívala několik slovenských písní. Vystoupili i umělci z Humenného. Organizačně významně pomohli mj. p. starosta Kučina Milan Mantič a přednosta Okresného úradu vo Vranove nad Topľou, p. MVDr. Igor Pribula. Byl tam rozhlas a TV z Košic. MJ

Kanadské Listy

INDEPENDENT PUBLICATION
IN CZECH LANGUAGE.

Publisher and Editor: Mirko Janeček.

Secretary of the Editorial Board:

Jana Janečková-Bayerová.

Tel./905/ 278-4116.

E-mail: mirko388@attcanada.ca

Články, objednávky inserátů, opravy
adres a předplatné lze poslat na:
"Kanadské listy", 388 Atwater Ave.,
Mississauga, Ont. L5G 2A3, Kanada.

List vychází 6x za rok.

Předplatné na 1 rok:

Kanada ...	\$ 19:00
USA, jako tiskopis ...	\$ 22:00
zámoří, jako tiskopis ...	\$ 24:00
USA, letecky ...	\$ 28:00
zámoří, letecky ...	\$ 34:00

Sdělení čtenářům v České Republice:
Min. předplatné ve výši 100 Kč lze
poslat na: PAVEL SVOBODA,
175 Na Vyhlídce, 252 63 Roztoky u Prahy.

Sochařka věnovala městu bronzovou lavičku a hostila šumperské děti

Lea Vivot žije v Kanadě, ale stále myslí na své rodné město

SOŇA SINGEROVÁ

ŠUMPERK. Do svého rodného města se neustále vrací sochařka Lea Vivot, která našla svůj druhý domov v Kanadě.

Lea Vivot, dříve Drahomíra Lea Hekelová, pochází ze šumperské čtvrti Temenice. Vystudovala Střední uměleckou školu v Praze, emigrovala, provdala se za argentinského vědce, který však záhy tragicky zahynul. Lea zůstala nejprve sama v Itálii, po několika měsících odešla do Kanady, kde pokračovala ve studiu umění. Současně si však musela na školu vydělávat.

„Prodávala jsem lístky v kině nebo pracovala jako diskžokejka ve fitcentru. Později jsem se jako módní návrhářka seznámila s americkou herečkou smetánkou, zahrála si i několik drobných filmových rolí. Nakonec však zvítězilo sochařství,“ přiznala se Vivot. Její práce jsou známy po celém světě, drobné sošky má ve své sbírce například bývalý americký prezident Ronald Reagan nebo francouzský šansonier Charles Aznavour. Sochařka od sedmdesátých let

proslula bronzovými sochami

sedícími na lavičkách. Její díla

jsou k vidění například na Man-

hattanu, Torontu i v Ottawě.

Město Šumperk také od své

světoznámé rodáčky dostalo da-

rem lavičku s názvem Matka s

dítětem. Zdejší obyvatelé a ná-

vštěvníci města se na ni mohou

posadit před radnicí. „Sousoší

vlastně symbolizuje můj ná-

vrat do mého rodného města,“

uvedla Lea Vivot, která prozra-

dila, že stále musí myslet na svůj

rodný kraj. „Je to i tím, že přiro-

da v okolí mého domu se ná-

padně podobá Jeseníkům,“ tvrdí

sochařka.

Lavička Matka s dítětem není

prvním darem, který Lea Vivot

věnovala šumperským obyvatelům.

Po povodních, které se pře-

hnaly Moravou v červenci před

dvěma lety, pozvala pěti dětí z

rodin postižených záplavami

na svůj ranč do Kanady, kde je

hostila několik týdnů.

Na konci jména už -ová být nemusí

Praha (ČTK) - Nepřechýlené příjmení, tedy bez koncovky -ová, umožní některým českým ženám používat nový zákon o matrikách, který platí od neděle. Tato možnost se týká všech českých občanek, které se přihlásí k jiné národnosti než české. Zdůraznila však, že jde právě jen o české občanky. Cizinkám tedy budou české úřady jména přechylovat nadále. **31.7.01**

Tetka Otápková oslavovala se svým Zlatou svadbu a reportéři sa jí ptali: „Poslyšte, tetino, jak se vám líbí tak dlouho v tom společném manželství?“ „Ohromně,“ pravila tetka, „enoni nesnáším jednu věc.“ „A to která?“ „Mojeho starého!“

Z ŽIVOTA KRAJANŮ

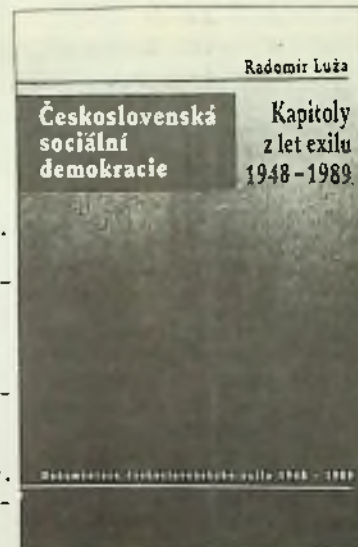
amerických městech. Po Vancouveru má být začátkem listopadu v jižním Ontáriu. -- Krajjanovi A. Foglovi a jeho paní /z Montreálu/ jde zřejmě k duhu pobyt v Lázních Velké Losiny v Jeseníkách /nedaleko Šumperka/. Jedou tam letos už po šesté. Stará se o ně vzorně MUDr. Jiří Zehnula. -- Na koncertu Children for Peace vystoupí v Torontě 11ti-letý houslista ze Vsetína Zdeněk Zmeškal. -- Plk. /W.C. dr. Jan Gellner není pohřben v Miltonu, ale na veřejném hřbitově v Caledon East, Ont. -- Zajímavou knihu o kan. novináři L. Zinkovi napsal Bořivoj Čelovský. Nazval ji "Kopíník svobody- život a dílo nevšedního novináře", 204 strany. Lze ji objednat u Literacy Pragensis, 303 Queens St., St. Catharines, Ont. L2P 2K5. Tel./905/704-0873. -- Na Mez. film. Festivalu v Torontě měl český film "Tmavomodrý svět" úspěch. Bude nejspíš navržen na Oskara. -- Lenka Storzler vydala nový katalog knih. Kopii pošleme zdarma. -- Známý potápěč Jan Merda se z Kanady vrátil do Modré, kde se narodil. Dostal tam čestné občanství. -- Na Střeleckém ostrově v Praze spáchal sebevraždu kanadský turista, 27-letý. Bývalý rezidentka Ottawy, Eliška Wagnerová, 52, je od 1.8.1998 předsedkyní Nejvyššího soudu v Brně. Poukazuje na to, že ve vládě Miloše Zemana není ani jedna žena. --

Je poměrně snadné dostat se do Kanady jako nezávislý žadatel o vystěhování. Je třeba něco peněz do začátku a dosažených 70 bodů. Dva dobří kamarádi jedou v noci autem domů a náhle zjistí, že jim došel benzín. Je chladná deštivá noc, a v místě, kde zastavili, stojí dům. Požádají o nocleh a majitelka domu jim nabídne večeři, dobré víno, a velmi srdečné přijetí. Po mnoha letech se tyto dva přátelé opět setkají. „Dostal jsem dopis od advokáta té paní, co jsme u ní přespal. Vzpomínáš si na to?“ „Ano, pamatuji si,“ červenal se přítel. „Viš, já jsem se ji tehdy v intimní situaci představil tvým jménem,“ přiznává se přítel druhému. „Zlobíš se na mě?“ „Ale vůbec ne, jen ti chci říct, co mi píše její advokát a notář. Ta paní zemřela a odkázala mně celý svůj majetek!“

U vlaku se loučí dva velmi vřele. Poslední polibek a zamávání. Když si ona sedne na lavičku, začne se již sedící pán vyptávat: „A paní, opouštíte svého manžela na dlouho?“ „Ale ne, co vás napadá, já se k manželovi vracím!“

K HISTORII ČS. EXILU 1948-1989

Dokončení
se str.1.

medaile Za chrabrost a medaile Za zaslouhy. Od roku 1995 je plukovníkem Armády ČR ve výslužbě. V anglickém rukopise jsou připraveny k vydání jeho vzpomínky na českou protinacistickou rezistenci.

Vzhledem k povaze své činnosti se stal pochopitelně předmětem intenzivního zájmu čs. rozvědky StB a byla proti němu vedena rozsáhlá akce s krycím názvem „Louka“. Jejím alternativním záměrem byl i únos Luží do Československa.

Dva dobří kamarádi jedou v noci autem domů a náhle zjistí, že jim došel benzín. Je chladná deštivá noc, a v místě, kde zastavili, stojí dům. Požádají o nocleh a majitelka domu jim nabídne večeři, dobré víno, a velmi srdečné přijetí. Po mnoha letech se tyto dva přátelé opět setkají. „Dostal jsem dopis od advokáta té paní, co jsme u ní přespal. Vzpomínáš si na to?“ „Ano, pamatuji si,“ červenal se přítel. „Viš, já jsem se ji tehdy v intimní situaci představil tvým jménem,“ přiznává se přítel druhému. „Zlobíš se na mě?“ „Ale vůbec ne, jen ti chci říct, co mi píše její advokát a notář. Ta paní zemřela a odkázala mně celý svůj majetek!“

U vlaku se loučí dva velmi vřele. Poslední polibek a zamávání. Když si ona sedne na lavičku, začne se již sedící pán vyptávat: „A paní, opouštíte svého manžela na dlouho?“ „Ale ne, co vás napadá, já se k manželovi vracím!“

Osobní prožitky a zkušenosti autora jsou nesmírně rozsáhlé, v publicistickém zpracování se však důsledně opírá jen o dokonalou dokumentaci, jeho výpověď je jasná, otevřená a přesvědčuje zřejmou snahou o maximální objektivnost.

Za nejzajímavější pro širokou čtenářskou obec pokládáme kapitoly obecně politické o snáhách vedoucích k zajištění národní a státní identity, o záležitostech globální evropské a světové spolupráce, o činnosti a rozporech v Radě svobodného Československa i v jednotlivých exilových politických stranách. Velmi zajímavé jsou rovněž pasáže o kontaktech exilů s reformními komunisty, o politice uvolňování (détente) mezi Východem a Západem v 70. letech, kdy koexistence západních velmocí s SSSR přerůstala až v opakované appeasementu (usmířování, chlácholení) druhé poloviny 30. let.

Velká pozornost je zaměřena i na česko-německé vztahy. Tzv. sudetoněmecké otázky je věnována celá jedna brilantně napsaná kapitola (str. 105-113), stejně jako jednání se Seliger-Gemeinde (str. 153-155) a problematice odsunu v souvislosti se svévolnými prosudetackými orientovanými stanovisky, které v exilovém Právu lidu publikoval jeho šéfredaktor Jiří Loewy (str. 155-163). Je vyjádřen rozhodný odpor autora i drtivě většiny exilu proti revizi odsunu vysídlených Němců, proti stále opakovaným snahám o změnu poválečného uspořádání, stvrzeného v Postupimě a v dalších navazujících mezinárodněprávních aktech. Zároveň neunikne naší pozornosti, že se někteří prominentní exiloví politici i domácí disidenti, kteří jsou dosud v našem veřejném politickém životě činní, a to dokonce na nejvyšších místech, okázale exponovali ve prospěch odsunutých Němců.

Ze všech různorodých politických aktivit autora, o kterých podává zprávu, je zřejmě sledování důsledné mäsarykovské linie, odpor proti špinění dr. E. Beneše, k čemuž se propůjčili jednotliví čs. emigranti, a sledování konečného cíle: obnova Československa v původních hranicích jako svobodného, demokratického a sociálně spravedlivého státu s nezávislou zahraniční politikou, opírající se – zejména vůči Německu i Rusku – o čs.-polské spojení. Autor pracuje s ověřenými fakty v ostře viděných souvislostech, které si dodnes ne každý uvědomuje. Máme tím na mysli např. skutečnost, že to byl „Hitler, který přivedl do Berlína, Prahy a Vídne Rusku a Stalina“ (str. 105) atd.

Tuto vynikající práci doplňuje více než 60 fotografií předních socialistickodemokratických politiků a dalších osobností. Je připojen i seznam pramenů a použité literatury, seznam zkratk, jmenný rejstřík i rejstřík periodik, kde je uvedeno i Národní osvobození.

Publikace je k dostání v předních knihkupectvích a prodává se za 199 Kč. Objednejte si ji u svého knihkupece!

140

MILAN GRUS

NAŠI V MONTREÁLU

V Montreálu měli velkou slávu: významný poúnorový exulant Ing. Václav Pavelka oslavil své 100. narozeniny. Toto vzácné jubileum oslavil mezi mládeží a mezi seniory:

Na večeři byly oficiální osobnosti a byl čten srdečný blahopřejný dopis od prezidenta Václava Havla. U vědomí, že obrázek má hodnotu mnoha slov, přinášíme 2 fotografie, které nám poslala pí Ruth Bilá-Guthof.

Z České republiky a Slovenska

Škoda Super
měla světovou
něž 600.000 Kč.

premiéru ve Frankfurtu n.M. Stojí víc než 600.000 Kč. Tajně ji viděl prez. V. Havel a prý se mu už líbí. -- Stále vážně otevření Muzea dr. E. Beneše v jeho býv. vile v Sezimově Ústí. -- Besedy s vydavatelem t.l. v Rokytnici u Slavičína se účastnili mj. historici MUDr. Lumír Horák a PhDr. Lad. Slámečka, oba i s manželkami. Red. A. Lékovská se v č. 6/2001 "Rokytніка" zmínila o bačovi Janu Pívečkovi ze Slavičína, který v r. 1946 odešel "do světa na tři roky na zkušenou" a vrátil se domů až po 44 letech. -- Do česko-slovenského týždenníku "Mosty" /vychází v Bratislavě/ přispívá často Erazim Kohák. V č. 42. je otevřený dopis Janu Kavanovi, ministru zahr. ČR, podepsaný doc. PhDr. Janem Rychlíkem, DrCs z Ústavu českých dějin FF UK Praha. Je proti t.zv. standardnímu režimu na hranici mezi ČR a SR a obává se, že bude zrušena dohoda o bezvisovém styku z r. 1992. -- Vydání II. dílu knihy "Otec a syn" za redakce dr. Ant. Suma, případně na prosinec t.r. Dr. Suma nás upozornil, že 19. 11. bude na UK v Praze vzpomínka na 60. výročí založení Mez. svazu studentstva v Londýně /17. 11. 1941/. Mezi zakladateli byli zahraniční vojáci-studenti, např. Pavel Kavan, Václav Paleček a Lubor Zink. -- Univerzity Pardubice vydává "Zpravodaj". Poslední č. 27 ze září 2001 má 36 stran, včetně historické úvahy od doc. PhDr. J. Teplého. -- Kdyby nyní byly volby, vyhraji ODS. -- Petr Pithart "pokřtil" v senátu knihu P. Matochy "Castrovi vězni". K propuštění Pili-pa a Bubeníka přispěl rozhodnou měrou. -- Co byla kuponová privatizace? V. Klaus: "Byl to unikátní projekt své doby" vs. Miloš Zeman: "Byl to podvod na občanech". -- Zemřel filozof Jiří Němec, zakl. člen Charty 77. Bylo mu 68 let. -- V poslední době sílí hnutí českých monarchistů, ale jasného kandidáta na trůn zatím nemají. Několik studentů vys. školy zem. v Suchdole se zabývá myšlenkou založit "Sdružení českých ostrostřelců". Taková organizace existovala začátkem 20. století. Kdo o tom ví víc? -- Píseň "Škoda lásky" vznikla v r. 1927 na Zbraslavi, ale její autor Jaromír Vejvoda z toho nikdy nezbohatl. Původně se tato polka jmenovala "Modřanská". -- Tvrdí se, že nejvlivnější ženou na světě je de facto Condoleezza Riceová, hlavní poradkyně am. presidenta Bushe. Přiznává, že největší vliv na ni měl čs. diplomat Josef Korbel, otec Madeleine Allbrightové. Její diplomová práce zněla: "SSSR a čs. armáda". -- Prez. V. Havel oslavil "65". -- Na své osobní svazky se lidé mohou v Pardubicích dívat jen na obrazovce kompjútru. Důvodem je ochrana původních dokumentů. Vedoucí pracoviště V. Slejška prozradil novinářům, že těžké chvíle zažívají lidé v okamžiku, když zjistí, že agentem StB byl některý ze členů rodiny. -- Prez. Havel se vyslovil proti tomu, aby Rusko se stalo součástí NATO. -- Titul Top Model of the World získala zlínská modelka Renata Jančková. Na stupínku vítězů štěstím ječela, ač je normálně málo kurážná. -- Madeleine Allbrightová má stále zájem o křeslo prezidentky ČR. Chutě si prý i dělá Miloš Zeman a pekař ze Soběšic u Heřm. Městce jménem Standa Pecka. -- V ČR je dnes na 6 milionů mobilů. -- Klaus a Havel jsou zas ve pří: Havel řekl, že Klaus vytváří atmosféru strachu. -- Nadace Emy Destinnové v Anglii uspořádala v Londýně slavnostní koncert českých skladatelů; vystoupili mladí pěvci, kteří byli Nadací vybráni.

PaedDr. Jindřich MAREK
(* Šluknov 1952)

Historik a publicista s dlouholetou muzejní praxí; od roku 1990 pracuje jako novinář. Působil v týdeníku Signál a denících Lidové noviny, Mladá fronta DNES a Svobodné slovo, kde mimo jiné pracoval přes rok ve funkci šéfredaktora. Od října 1998 je pracovníkem tiskového odboru Úřadu vlády ČR. Aktivní člen Klubu autorů literatury faktu (KALF) - zabývá se především osudy českých vojáků za 1. a 2. světové války. Za svou tvorbu v žánru literatury faktu získal několik literárních cen (mj. Premii Miroslava Ivanova a Cenu Egona Erwina Kische). Vedle autorství více než 300 historických reportáží, několika odborných studií a autorského podílu na třech televizních dokumentech napsal knihy Piloti měsíčních perutí (1992), Ukradený jeep (1995), Jak jsem potkal Kelty (1996), Vladaři dračích údolí (1999 - spolu s O. Brůnou), Pátou

kartu bere smrt (2000), Smrt v celním pásmu (2000), Vzdušní donkichoti (2001) a Příběhy starých battledressů (2001). Další publikace z volného autorova cyklu "osudy českých mužů ve 20. století" - např. o historii protektorátního vládního vojska v letech 1939-1945 a čs. legiích v Itálii v roce 1918 jsou v současnosti připravovány do tisku. /V současné době pracuje jako vedoucí tiskového oddělení předsednictva vlády./

Šverma a Hasil

Petr Uhl

Sněmovna navrhla prezidentu republiky, aby medaili Za hrdinství významného in memoriam Jana Švermu a Jiřího Josefa Hasil, označovaného za Krále Sumavy. Ke cti ČSSD slouží, že komunistický návrh na Švermu podpořila. Odstranění jeho pomníku v Praze a přejmenování mostu po něm nazvaném bylo v roce 1997 záležitostí "zostřování třídního boje" s opačným znamením. Doufáme, že jedním z posledních. Vyřizovat si ideologické účty popíráním historie přináší riziko Orwellovy jámy pamětnice. Tvrdit, že Švermova socha musí pryč a na jeho místo hory ve slovenských horách máme zapomenout, protože by později, kdyby žil, asi porušoval lidská práva, je nesmysl. K objasnění úlohy Jana Švermy a dalších lidí, kteří byli stalinisty, aniž byli v moci, přispěl nyní historik Karel Bartošek knihou Český vězeň. Je v ní i rozhovor s Marií Švermovou z jara 1977, po jejím podpisu Charty 77.

Potřebná je i otevřená polemika o pomníkové odboji. Nedávny film Kristiny Vlachové oslavil převaděče Hasil jako symbol těch, kteří se režimu postavili se zbraní v ruce. Jejich zaměření na násilí a třetí světovou válku a jejich rozčarování z americké "zrady", jak to upřimně a s rozpaky vysvětloval Josef Hasil, budou i po překonání dosavadních mlhostivých tabu mravně problematická. Přinejmenším.

Zatím platí antikomunistický zákon. Ani podle něho nemohou být bratři Mašínové a Hasil zcela rehabilitováni. Už proto by neměli být za nepříměně násilí vyznamenáni.

"Právo", 28. 5. 2001.

Nicholas Winton se do Čech vrací rád

Zachránce stovek českých dětí Nicholas Winton přijel o víkendu opět do Čech. Česká televize o něm natočila dokument s názvem Síla lidskosti, na jehož nedělní premiéru v Laterně magie přijal slavný Brit pozvání. V Čechách stráví Winton týden. "Mám to tady rád. Návrat sem mě vždycky potěší," uvedl krátce po přiletu.

PRAHA - Více než šest set dětí židovského původu z tehdejšího Československa zachránil před nacisty. V šesti transportech je dopravil do Velké Británie, kde pro ně našel náhradní rodiče. Riskoval, falšoval doklady, sháněl peníze.

Dnes jedenadvadesátiletý Brit židovského původu Nicholas Winton si vysloužil pozornost lidí na celém světě. Jeho příběh se stal námětem pro filmaře. Důchodce, který tráví volný čas nejraději zahrádkářem,

Nicholas Winton Foto LN - Tomáš Krst

přiletěl o víkendu již poněkud káté do republiky, poprvé to bylo v roce 1991.

Hlavním důvodem jeho cesty do Prahy je tentokrát pozvání na nedělní premiéru hodinového dokumentu Síla lidskosti, který o něm natočil slovenský režisér Matěj Mináč pod taktovkou České televize. Ten také režíroval o Wintonově misi celovečerní film s názvem Všichni moji blízcí.

Včera se populární Brit zúčastnil společně s některými "svými dětmi" senátní v pražském kulturním sře-

disku Spojených států, česká ho i dvoudenní pobyt v Bratislavě.

"Dodnes mě trápí, že se mi nepodařilo uskutečnit největší transport, který měl z Prahy vyjet 1. září 1939. Vypukla válka, a vlak nikdy neodjel. Ze dvou stovek dětí, které měly odcestovat, válku pravděpodobně nepřežilo ani jedno," říká Winton.

Původně chtěl své zážitky z druhé světové války utajit. Ochranu židovských dětí před nacisty považoval za svou povinnost. "Děti potřebovaly pomoc a já byl schopen jimi ji poskytnout. Nic víc a nic méně. Nedělal jsem to pro nějaké zásluhy," komentuje dnes své činy bývalý bankovní úředník a válečný pilot.

Jeho příběh byl zveřejněn až v roce 1988. Tajemství z války odhalila až jeho manželka. V jeho věcech objevila i dokumenty se seznamy dětí a dopisy rodičů, které chtěl Winton vyhodit. "Každý muž má před svou ženou nějaké tajemství a mým bylo právě toto," vysvětluje své mlčení.

V roce 1998 převzal Winton od prezidenta Václava Havla Masarykův řád a od královny Alžběty II. obdržel šlechtický úřad.

Klára Chábová

Galerie „H“ Vejprty: bilancování mezi dvěma sympozii

VEJPRTY (1) — Neúnavný organizátor mezinárodních výtvarných symposií v Krušných horách, majitel Galerie „H“ ve Vejprtech Petr Hladký využil času mezi dvěma akcemi a připravil bůžecí uplynulých devíti let. „Už devět let se snažím o mezinárodní umělecký kontakt na základě solidarity a vzájemnosti lidí a kultur z celého světa, devět let se snažím dostat Českou republiku do širokého povědomí umělecké i laické veřejnosti v Evropě i zámoří,“ napsal k úvodu zajímavé statistiky, do níž dáváme nahlédnout nyní i vám.

Od roku 1992 proběhlo ve Vejprtech už sedmkrát mezinárodních symposií: devět sochařských, jedno keramické a při sedmi se setkali malíři a grafici. Českou republiku navštívilo a pro severočeské nemocnice, záplavami postižené území Moravy, Krkonošský národní park, Podkráňský zoopark v Chomutově, utečenecký lázeň v Bärensteinu, ústavy sociální péče a pro umělce z méně ekonomicky vyvinutých zemí na horách tvořilo na sto umělců z celého světa, kteří za svá díla nedostali ani korunu.

Z prodeje vzniklých uměleckých děl galerie předala dva milióny 350 tisíc

korun na humanitární účely. Zdarma předala sochy Masarykové nemocnici v Ústí nad Labem a nemocnici v Lounech, další budou instalovány v nejbližší době do nemocnic v Chomutově, Kadani, Mostu a Teplicích.

Mezinárodní konference o vývoji kultury v postkomunistických zemích v Lipsku v roce 1996 ohodnotila vejprtský projekt jako jediný v Evropě. Galerie „H“ iniciovala vznik Mezinárodní umělecké společnosti o. p. s. a inspirovala k organizování dalších symposií v regionu.

Mezinárodní humanitární projekt osobně navštívili Vladimír Špidla. Pa-

vel Dostál, velvyslanci ze Slovinska, Izraele, Rakouska. Jedna o něm kongres USA a výsledkem je oficiální partnerství Radio Svobodná Evropa.

Hlavními sponzory projektu jsou akciové společnosti ČEZ a Severočeské doly, spolupracovníky pak Polský kulturní institut a Rakouský kulturní institut, oba se sídlem v Praze, Chemnitzers Künstlerbund z německého Chemnitz a Izraelské velvystavení.

Galerie „H“ iniciovala mezinárodní výzvu ke zveřejnění seznamů a spolupracovníků StB vlády ČR. Během měsíce ji podepsalo na tisíc lidí z celého světa. Iniciovala účast českých sochařů na ledovém symposiu v Moskvě, na symposiu do plisku v Moskvě, symposiu do ledu v Jakutsku či symposiu do ledu ve Finsku. Oficiálně bojkotovala na Ruském velvystavení v ČR ledové symposium v Moskvě z důvodu české genocidy. K bojkotu se přidaly

další čtyři sochaři z celého světa. Galerie „H“ není pro svou běžnou činnost nikým finančně podporována ani dotována. Během devíti let se umělcům, kteří zde tvořili, narodilo osm dětí, jeden sochař zemřel. Vznikla zde umělecká díla v celkové hodnotě dvanácti miliónů korun. Byly vydány tři informační katalogy.

Už tento měsíc si bude moci Petr Hladký přidat do své bilance další akci. V sobotu 25. srpna ve své galerii totiž odstartuje další mezinárodní symposium, tentokrát osmé, při němž se k šestidenní společné tvorbě v Krušných horách sejdou malíři a grafici z Polska, Izraele, Německa a České republiky. Slavnostní zahájení je naplánováno na jedenáctou hodinu dopoledne 9/8.

Nesmrtelná koloběžka

Toto sympatické, nerozlučné vozítko mých dětských her se vrátilo, aby si rázem podmanilo všechny generace. Skutečně všechny, neboť není výjimkou vidět se odrazet od země levou nohou vedle dětí i studející mládež s batůžky na zádech, ba i lidi dospělé věku bezmála kmetském, koloběžkových stezek nemajících propálet se mezi auty rušnými ulicemi. Jsou vlastně něco jako první mučedníci, neboť ať svým jednáním propagují čistotu ovzduší, sami jsou nuceni dýchat výfukové plyny z aut houfně je předjíždějících. Odrazit se však nedají, v nejhorším případě lze vidět koloběžku chvíli odpočívat v rameni, aby pak radostně opět vyrazila do ulic. Možná je to jakýsi nikým nesmluvený a nepro-

pagovaný protest proti neúměrně se rozšiřujícímu automobilismu - aspoň v ulicích měst. Ono jezdit pravidelně na koloběžce třeba po dálnici z Brna do Prahy by bylo plece jen trochu náročné. Ovšem třeba po Praze - co kdyby poslanci a jiní vládní činitelé místo aut se šoféry používali koloběžky? Třeba by se na své pracoviště dopravili i rychleji, neboť by mohli jezdit jak po silnici, tak po chodníku. A náš průmysl by jistě byl schopen pro silnější postavu vyrobit i koloběžky - jak říkáme my v Brně - beztátnější. Ze bych tedy opravdu začala s proklamací: "Koloběžku do každé rodiny!" - třeba by v jejích výrobě zvýšila se i její zaměstnanost.

Věra Lejšková

O LETCÍCH

V Praze zemřel
18.5.2001 plk.

let. Karel Štrégl, od 311. Sq. Narodil se ve Dvoře Králové 8.7.1920. Po okupaci Němci odešel na Střední východ a u Tobruku byl zraněn. V Anglii se dostal k čs. letectvu. V r. 1968 odešel do Švýcarska a později do Kalifornie, kde učil na několika

JEDEN SE NEVRÁTIL

Podíl československých letců na bojích druhé světové války byl v poměru k počtu našeho obyvatelstva vskutku významný. Čs. letci se bojové činnosti účastnili už od prvních válečných dnů. Jejich úsilí dokládají výmluvně dva srovnávací údaje: V boji proti nacistům položilo mladá životy přes pět set našich letců. Padesát jich bylo zajato. Nacisté se chystali postavit je před soud jako vlastizradce, což by znamenalo trest smrti. Upustili od toho z obav, že by stejně krutá odvěta mohla postihnout zajaté letce německé. Naši letci se tedy po válce vrátili ze zajetí domů. Až na jednoho – poručíka Arnošta Valenta.

Dne 14. března 1939, kdy byl s Hitlerovým souhlasem vyhlášen slovenský fašistický stát, útvar, kde působil A. Valenta, střežil v Bratislavě důležité vojenské objekty včetně vězení, v němž si odpýkali trest přední slovenští separatisté. Českým důstojníkům se stala půda pod nohama rázem horkou. Při z nich se sešlo ve Valentově bytě a po delší poradě se rozhodlo: „Půjdeme k Polákům.“

Na polském konzulátu v Bratislavě našli pro svůj záměr plně pochopení: za pouhé tři hodiny jim dal vicekonzul vystavit falešné doklady. Dal jim také telefonní číslo, na něž by se měli v případě pochybností obrátit polské pohraniční orgány. S pomocí českých vlastenců proběhl přechod hladce a již 19. března se plně ohlásila na vojenském velitelství v Nowém Targu.

Po pádu Československa si polský generální štáb plně uvědomoval smrtelné nebezpečí, jež nyní jeho zemi hrozilo. Poláci tedy pětici našich důstojníků požádali o zpravodajskou spolupráci. Po krátkém školení v Tášíně se Valenta se svými přáteli počátkem dubna přes Ostravu ilegálně vrátil do tzv. protektorátu. Každý z nich potom samostatně podával polské rozvědce dohodnutým způsobem cenné zprávy o přesunech německých vojsk a jejich vyzbrojení. V srpnu dostal Valenta pokyn k návratu. Na místo srazu blízko moravsko-polských hranic se však dostavili už jenom dva jeho kolegové.

Dne 27. srpna trojice přela hranici. Všichni se stali příslušníky československé jednotky organizované v Krakově Ludvíkem Svobodou, tehdy podplukovníkem. Valenta byl jmenován velitelem kulometné rot. Dne 17. září vstoupil s čs. jednotkou na sovětské území, v březnu 1940 pak odejel přes Oděsu a Bejrút do Marseille. Působil ve vojenském oddělení Československého národního výboru v Paříži a po pádu Francie byl spolu s deseti tisíci spojeneckých vojáků přesunut do Británie. Tam se přihlásil k letectvu. Po krátkém školení se stal radiotelegrafistou 311. čs. bombardovací peruti.

S posádkou úvozdatorového wellingtonu se úspěšně zúčastnil řady náletů, ale noční nálet na severofrancouzský přístav Boulogne-sur-Mer dne 6. února 1941 se mu stal osudným. Wellington sice svrhl bomby na stanovený cíl, avšak narychlo před startem určený náhradní navigátor byl stížen mdlobami a ke všemu se porouchala i radiostanice. Letadlo ztratilo orientaci a ze hluboké tmy omylem přistálo na polním letišti v okupované Francii.

Posádka se dostala do zajetí a skončila v táboře v Sagunu nedaleko Zhofelce. Ze dvojitém ostnatým plotem, po jehož obvodu stály vysoké strážní věže, tam byly internovány stovky letců, mezi nimi osmácti Čechoslováky.

V březnu 1943 vznikl v zajateckém táboře tajný výbor. Jedním z jeho vedoucích členů se stal také A. Valenta. Výbor připravil náročný plán hromadného útoku podzemní chodbou. Šest set zajatců obělav hloubilo tři tunely, další připravovali padělané osobní doklady, přebívali uniformy na civilní oděv, rozmnžovali mapy atd. Stráž však jeden z tunelů objevil. Zajatecký výbor z obav před dalším odhalením stanovil datum útoku na noc ze 24. na 25. března 1944, přestože vládlo ještě mrazivé počasí.

K útoku došlo v noci ze nesmírně dramatických okolností. Při spojeneckém náletu se celý tábor včetně tunelů ocitl bez elektrického proudu. Přesto však uprchlo 76 zajatců, mezi nimi Arnošt Valenta, Bedřich Dvořák a Ivo Tonder.

Zpráva o zdařilém hromadném útoku zalarmovala celou fašistickou říši. Do stíhání uprchlíků se zapojila armáda, policie, příslušníci gestapa, SS, pomocných orgánů i členové Hitlerjugend. Když se dověděl o útoku Hitler, nařídil nejprve, aby všichni zajatci byli po dopadení popraveni. Později však na naléhání Göringa obávajícího se odvety spojenců, změnil původní rozhodnutí v tom smyslu, že má být zastřelena „jenom“ větší polovina.

Útěk skončil tragicky. Pouze třem uprchlíkům se podařilo dostat se mimo okupovanou Evropu. Ze sedmdesáti tři pozatčených zajatců jich bylo padesát po vyslechnu na gestapu popraveno, mezi nimi dne 31. března 1944 i Arnošt Valenta. Dvořák a Tonder unikli smrti pouze tím, že se jim podařilo dostat se na území tzv. protektorátu a v době, kdy byl vykonáván onen, byli ještě na svobodě.

Po válce se po dlouhém usilovném pátrání, mezi jinými též zásluhou našich bezpečnostních orgánů, podařilo většinu pachatelů vraždy zajatců dopadnout a po zásluze potrestat. Patriáci příslušníci gestapa bylo v červenci 1947 odsouzeno k trestu smrti.

JACHYM PELNÁK

Letiště East Wreatham v Anglii, v červnu 1941: před letadlem typu Wellington. Létající a pozemní personál, zleva: Plechatý, Foretník /v pozadí/, Machálek, Tatalác, Pick, Hájek a Gabriel. Patřili k 311. čs. bombardovací peruti. /Snímek nám zapůjčil Ludvík Klíček, historik z Oder na Moravě./

stihací eso prvního řádu, oslavil v Praze své 90. narozeniny. --V Uhřetěch v Plzeň byla odhalena deska slavnému vál. letci J. Irvingovi. Pomohla jeho dcera Iveta. --V Turnově je pochován L. Košek od 311. Sq. Jinak díky let. historikovi J. Čirklvi shlédli film "Tmavomodrý svět" studenti všech místních středních škol. Přednášel tam i parašutista plk. Čestmír Šikola. --V Ratiškově se skrýval po svém sestřelení am. letec S. Sandler od 15. let. armády. Létal na Mustangu P-51. --Máme kopii básnické sbírky "Nad větrným mořem" z pera letce Aloise Volky. Nar. se ve Vídni 11.5.1913, padl nad Atlantikem 14.3.1945. --Let. historik M. Podzimek pracuje pro firmu VETREN v Lomnici n. Popelkou. Restaurují hist. auta. --Když se záp. letec Josef Horák, lidický rodák, po válce nastěhoval do jednoho z lidických domků, musel však platit vysoké nájemné, zatímco lidické ženy kolem něho bydlely zdarma. Vrátil se znechucen do Anglie, když mu StB hrozila zatčením. V Anglii zahynul při let. havárii. --Let. historik A. Strejček rozvažuje v Kralupech n. Vlt., komu věnuje svou vyjimečnou sbírku modelů letadel, aby potěšila co nejvíce lidí, kteří se o něco takového zajímají. --Neúnávný gen. Alois Šiška jezdí po let. výstavách a účastní se mnohých Leteckých Dní. Někdy v doprovodu s gen. Fr. Peřinou. --Dobrou tradici mají Let. Dni v Roudnici n. L. Za scénou pracuje bez oddychu Vlastimil Dvořák. --Ve Vyškově je aktivní vedoucí expozice let. techniky Ant. Venský. --Zajímavý život měl z války i po ní záp. letec Karel Šťastný z Hošťálkova. Jan Golán o něm napsal článek "Pilotem od začátku až do konce". Přineseme jej v "KL". --Jindřich Marek napsal knihu "Vzdušní donkichoti - četnické letecké hlídky 1935-1939". Další publikace má název "Čs. letci u 280. a 544. perutě RAF". --Firma Moravan chystá menší dopravní letadlo. Otrokovičská firma zaměstnává kolem 700 osob. --27.6.2001 zemřel Ota Macháček od 311. --Ve Svatobořicích byla internována paní Pouliková z Brna, manželka záp. letce Bedřicha Poulika, nar. 1898. --Z chalupy v Kytíně se ozvala M. Sladkovská, vdova po záp. letci. --Letecký Kamínek měl zahynout v let. nehodě v Africe po válce. Kdo ví více? --Jiří Rajlich napsal tyto nové knihy: "Na nebi sladké Francie, 2 díly; "Na nebi hrdého Albionu", 3 díly. --Loni zemřel ve Walesu Bedřich Polák. --Čs. letci škpt. 1915, zemřel 19.7.1973. Slouž. V. Černý a npor. T. Hamšík pomáhali v r. 1939 mnohým kamarádům odejít z Protektorátu. Nestačili utéct sami, Němci je popravili. --R. Helt popřel jako pilot. Pocházel z sal v článku "Nad Most doletěli bez bomb" válečné osudy vynikajícího letce, česko-američana M. Marečka. --V Boulogne sur Mer je velký angl. válečný hřbitov. Jsou tam pochováni také naši letci.

Naši letci v Nassau na Bahmách, posádka č. 20, v období od 3.4. do 22.7. 1944, 111 O.T.U. Horní řada zleva: Bohumil Ryšánek, František Kaválek a Jaroslav Saxl. Dole zleva: Karel Otta, Vladimír Slánský a Jan Šustr. Z archivu Jaroslava Popelky.

Naši letci v Nassau na Bahmách, posádka č. 20, v období od 3.4. do 22.7. 1944, 111 O.T.U. Horní řada zleva: Bohumil Ryšánek, František Kaválek a Jaroslav Saxl. Dole zleva: Karel Otta, Vladimír Slánský a Jan Šustr. Z archivu Jaroslava Popelky.

Josef Čapka, DFM, nar. 26.12. Žil za války u 68. angl. peruť. Rokor u Přerova. Měl dobrý smysl pro humor. V 50. letech měl velké problémy..

O VOJÁCÍCH

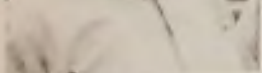
Dokumenty o veterá-

nech všech válek

sbírá Státní okr.archív v Kroměříži, Velehradská 4259.--TV dokument nazvaný "Bez milosti" zachytil život a smrt gen. H.Píky; je to i příběh demokracie v ČR. O film se zasloužily K.Vlachová a M.Šandová.--V r.74 měla americká armáda 412 generálů,zatímco ČSLA 465! --Úřad veteránů válek při MO má adresu:Nám.Svobody 471,Praha 6. Ředitelem je plk.J.Eisel,jeho zástupcem ing.J.Vlasák. Tel.02/2020 1225. Paní Hložková:2021-2160.--Vojenské historiky upozorňujeme na publikaci "Přísně tajné-literatura faktu". vychází 6x za rok. Vydává Pražská vydavatelská společnost,P.O.Box 142, Olšanská 9, 130 37 Praha 3. Šéfredaktorem je PhDr.Karel Richter. Pro č.5/2001 napsal souhrnný článek o bojích našich vojáků ve Francii,včetně obrany kamenného mostu v Gien. Je tam i článek J.Kopoldové Švermové a B.Kopolda"Zpráva o smrti J.Švermy".--Kdo během WW2 přišel na Podk.Rusi o majetek,může se obrátit na:Sdružení Podk.Rus-náhrada majetkové újmy,Pellicova 35,602 00 Brno. V prac.skupině je inž.J.Havel,inž.L.Chytálek a R.Šturs.--V Renfrew,Ont. zemřel plk.Vladimír Pavezka. Článek o jeho vojenské kariéře přineseme.--Nad olomouckým lazaretem pro veterány visí otazníky. Penzion bude mít asi 25 bytů.--Býv.voj.a let.přidělenec ČR v USA, plk.Jiří Giesl, se stal ředitelem vojenských zpravodajských služeb ČA. V podstatě je to nový šéf rozvědky.--Býv.čs.předseda Ludvík Svoboda je pohřben v Kroměříži, jeho válečný kamarád gen.Boček poblíž Zábřehu.--Slovácké Muzeum získalo uniformu gen.Svobody pro svou sbírku vojenských uniforem. Zajímavá výstava má název "Století ve stejnokroji".--Brněnská vysoká vojenská škola oslavila 50.výročí založení.--Na Dukle se chystá rekonstrukce bitvy o výšinu "Obšár" v katastru obce Nižný Komárník. Účastní se kluby voj.historie z ČR a SR. --Všecko o České armádě má knížka "Vojna do kapsy".--Gen.A.Petrák navštívil Leamington Spa a byl zděšen,

jak spustlý je pomník čs.parašutistů v místním parku. Kašna nefunguje a zaplňuje se odpadky všeho druhu. Památník se doslova rozpadá. Kdo z našich se v okolí postará o nápravu?--V Trnavě vyšel článek o Jiřím Loudovi "Muž, který si nakreslil svůj erb". Žije v Olomouci.--V Hradci má být výcvikové středisko NATO--Tankista Alexander Hroch zemřel v Ostravě. Jeho tank z r.45 je vystaven u moravsko-slezské radnice.--V Praze zemřel gen.Karel Borský, který se účastnil bojů u Sokolova a na Dukle. V 50 letech byl vězněn.--Gen.Josef Buršík se v Anglii dožil "90".Narodil se v Postřekově na Chodsku. Za statečnost na vých.frontě dostal zlatou hvězdu Hrdiny SSSR. V 50 letech byl uvězněn,ale podařil se mu útěk z věznice a do Anglie.--Alois Vocásek bojoval u Zborova a nedávno oslavil v Praze 4 své 105.narozeniny.Tvrdí,že

měl vždy v životě štěstí,protože se narodil v pátek třináctého.--Sověti měli v Milovicích v 70 letech kolem 100.000 vojáků a silné posádky ve Vys.Mýtě,v Benešově a jinde. Odešli před deseti lety.--Karel Vaš dostal 7 let,ale hned se odvolal. Vaš se vymlouval,že byl manipulován Reichem. V r.1951 byl sám komunističtěně vězněn celých šest let.

Syn generála hovořil jen o Vašově vině

Syn popraveného divizního generála Milan Píka se včera nechtěl vyjádřit k trestu pro Karla Vaše, jen k jeho vině. „O to jsem usiloval celý svůj život, aby byla ta vina prokázána a aby se to uchoválo pro historickou paměť národa," řekl. Při svém svědectví předal 12. června soudu dva motýky, které mu poslal jeho otec počátkem roku 1949. Generál napsal, že se s Vašem nusedl při o každé slovo a že Vaš trval na svých formulacích jeho výpovědi. V rozhovoru noc před svou popravou mu otec řekl, že proces byl vykonstruován na základě lži a falzifikátů.

Poznámka red.:plk.v.v. Milan Píka žije v Bratislavě.

Zapomenutý hrob plk.Rudolfa Nekoly na Prospect Cemetery v Torontě má konečně kámen. Je to hrob č.325,v sekci 31-N a adresa hřbitova je 1450 St.Clair Ave.West. To pro případ,že by se někdo rozhodl Toronto navštívit a zastavit se u jeho náhrobku. Postaral se o něho úřadující předseda Čs.Obce legionářské v Kanadě,plk.Josef Hynek,za přispění vydavatele t.l.

Rudolf Nekola se narodil 23.3.1901 v Č.Budějovicích,zemřel 1.12.1969 v Hamiltonu v Kanadě. Jeho otec byl sedlák a rodina měla 9 dětí. Po skončení střední školy šel na studia do Prahy a do Chicago. Chtěl se věnovat učitelské dráze. V březnu 1939 uprchl za hranice a v Agde se připojil k čs.voj.jednotkám. Začal vydávat "Zprávy" a "Epištoly pro čs.vojáky". V Anglii redigoval vojenské "Naše noviny" do chvíle,kdy byl poslán do Kanady,aby získal dobrovolníky pro naše letectvo v Anglii. Po válce redigoval v Praze "Obranu lidu.Po únoru 48 odešel do Kanady a stal se redaktorem "N.domova".

ZAPOMENUTÝ GENERÁL

Počátkem března 1939 se nad zbytkem Československa, zmračeného Mnichovem a vídeňskou arbitráží, začala stahovat nejtemnější mračna Německo se chystalo zasadit oslabenému sousedovi poslední ránu. Podle nacistického plánu měla likvidace ČSR probíhat tak, aby mohla být prezentována jako samovolné rozložení tohoto státu, k němuž došlo díky jeho vnitřnímu rozporům. Do těchto záněrů pak byla zahrnuta i nejvýchodnější část ČSR - Podkarpatská Rus, kterou mělo okupovat Maďarsko. Proto 12. 3. 1939 Berlín oznámil budoucí vládě, že má v úmyslu Podkarpatskou volnou ruku.

Dne 14. 3. 1939 odpoledne zaslalo Maďarsko československé vládě ultimatum s požadavkem okamžitého odstoupení Podkarpatské Rusi do 24 hodin. Mezitím už ale v ranních hodinách téhož dne zahájila maďarská armáda vojenskou operaci k její okupaci. Pronohroveské přesile otočnicků se postavily na odpor jednotky 12. pěší divize generála Svátka a dva prapory Stráže obrany státu. Na některých místech došlo k těžkým srážkám a odpor československých obránců trval až do 17. března. Československé ztráty z těchto bojů jsou odhadovány na 160 mrtvých a zraněných. Oficiální ztráty uváděné v té době z maďarské strany jsou považovány za příliš nízké vzhledem k rozsahu střetnutí a počítá se, že se pohybovaly ve stovkách mrtvých a zraněných.

Tento čin měl proto jistě po právu patřit mezi významné okamžiky naší historie. Co může být více, než se obětovat při obraně vlasti a zvláště ve chvíli, kdy stát, jehož uniformy a znak obránci nosili, už byl rozbit a okupován. Oni však bojovali dál. V úste umožněné při vývoje události dodrželi slova, která při své národnosti Podkarpatské Rusi v roce 1934 přinesl tehdejší ministr obraněních věcí dr. F. Beneš: Československo bude tuto zemi bojovat do poslední kapky krve, protože je to otázka jeho statm a ná-

rodní cti a hrdosti. Po obsazení a odtržení Podkarpatska od ČSR Sovětským svazem v letech 1944-45 a zvláště po únoru 1948 se ale mělo na hrdinský boj československých obránců zapomenout. Také na jejich velitele Olega Svátka, který ještě v roce 1946 byl za svoji statečnost povýšen do hodnosti divizního generála in memoriam.

Oleg Svátek nesmírně miloval svoji vlast, což dokázal celým svým životem. Narodil se 3. února 1888 v Domoradicích, v září 1903 nastoupil na zeměbraneckou kadetní školu ve Vidni, z níž byl v roce 1907 vyřazen k zeměbraneckému pluku 17 v Rzeszówce. Zde postupně zastával funkce velitele čety a praporečnického pobočníka. Po vypuknutí první světové války vytrhl se svým plukem do pole v hodnosti nadporučíka, jako plukovní pobočník. Na ruské frontě je už 2. 9. 1914 zraněn a zajat. V srpnu 1915 nabídl své služby Svazu československých spolků na Rusi a hlásil se do České družiny. Po ukončení důstojnického kurzu je štábní kapitán Svátek zařazen ke komisi pro formování jednotek Československého vojska na Rusi. 1. 11. 1917 byl přeložen k 6. sítěleckému pluku „Hanáckému“, jehož velení od září 1918 převzal. S touto jednotkou se zúčastnil památného střetnutí československých legií s německými vojsky u Bachmače v březnu 1918 a bojů s holšovíky na sibiřské magistrále během jarních a letních měsíců 27. srpna 1918 byl povýšen do hodnosti podplukovníka a v listopadu se stává velitelem důstojnické školy Československého vojska na Rusi, a níž se na jaře 1920 vrací do vlasti.

V říjnu 1920 byl ustanoven zástupcem velitele Vojenské akademie v Hranicích. V této funkci setrval až do léta 1922. Po absolvování Válečné školy v Praze je od podzimu 1923 přidělen k 1. pěší divizi v Praze, jako náčelník štábu. Od roku 1925 velel plukovník Svátek nejdříve 3. pěšímu pluku Jana Žižky z Trocnova v Kroměříži, potom 24. pěší brigádě v Michalovicích. Roku 1929 je jmenován do hodnosti brigádního generála. V roce 1935 ustanoven velitelem 12. pěší divize, jejíž velitelství bylo v Údholadě.

V období všeobecné mobilizace v září 1938 velel generál Svátek Hranicím a oblastí 42, která zahrnovala území Slánských vrchů až po rumunské hranice. Operačně podléhala velitelství III. armády, jejímž úkolem bylo zajistit obranu Slovenska a Podkarpatské Rusi s cílem udržet spojení s malodohodovým spojencem ČSR Rumunskem.

Po výše zmíněných ústupových bojích, které probíhaly v Karpatech v březnu 1939, se ústavy patřící do svazku Svátkovy divize společně s dalšími obrannými stáhl, podle toho jak to situace u jednotlivých jednotek umožňovala, na území sousedních států Polska, Rumunska a na Slovensko. Vojáci české národnosti byli následně evakuováni do protektorátu Čechy a Morava.

Generál Svátek se okamžitě po svém návratu zapojil do činnosti vojenské odbojové organizace Obrana národa (ON), kde spolupracoval především s divizním generálem Bedřichem Hamolou při vedení zemského velitelství ON v Praze. Tak se stalo, že když po rozpuštění zatykační s řadách ON, kterému padl za obět 14. 11. 1940 i její hlavní velitel armádní generál Josef Bily, nastoupil R. Hamola na jeho místo, byl mezi spolupracovníky, kteří mu pomáhali při budování nové síle odbojové organizace i O. Svátek. Během srpna 1941 se však nacistům podařilo rozbit i toto ústředí Obrany národa. Zatčení se nevyhnou ani generál Svátek. Dne 4. září 1941 byl při vstupu do své zahrady připraven příslušníky gestapa a podroben krutým výslechům. Za přeho stanného práva je brigádní generál Oleg Svátek společně s dalšími hrdiny, členy Honolova štábu, 1. 10. 1941 popraven v Praze Ruzyni. Patřil mezi tenčí thiatku generálů předmnichovské československé armády, kteří v boji v okupované, za sobodu vlasti v letech 1939-1945 položili své životy. V těchto dnech vzpomínáme 60. výročí jeho úmrtí.

"Podkarp. Rus"

č.5/2001.

VLADIMÍR MLEJNECKÝ
(s využitím materiálů VHA
fond Kvalifikační listy vojenských osob
fond Legionářské spisy)

Vracíme se k setkání čs.válečných veteránů, které se letos uskutečnilo ve Washingtonu. Hlavně díky iniciativě českého vojenského attaché gen.mjr.Rostislava Kotila. /O jiné setkání v New Yorku se zasloužil gen.konsul ČR Petr Gandalovič./ Na obou setkáních byl býv.náměstek ministr obrany Ing.Prokop Dolejší a plk.Juraj Eisel, nový ředitel Úřadu pro veterány válek při min.obrany ČR. Přinášíme záběr ze setkání ve Washingtonu: najdete tam zástupce českého velvyslance dr.Antonína Hradílka. Všeestranně informační setkání bylo zakončeno společným obědem. V tisk.zprávě byl vyjádřen dík paní Dagmar Hasalové-White.Navíc p.M.Janečkovi z "KL" za adresy.

O PARAŠUTISTECH

"Ústecký Deník":

Nevoják a legionář pokřtili knihu

ČESKÁ ARMÁDA / Rekrutační středisko se včera odělo do slavnostního

ÚSTÍ NAD LABEM - V rámci Dne otevřených dveří Rekrutačního střediska Armády české republiky, Centra personálního marketingu v Ústí nad Labem včera pokřtili knihu s vojenskou tematikou Profesionální válečník, kterou vydává nakladatelství Ivo Železný, kmotří herec Jiří Krutina a předseda Československé obce legionářské plukovník Jaroslav Klemes.

Vedoucí oddělení propagace Centra personálního marketingu Mgr. Radek Komoráš upřesnil, že ústecké rekrutační středisko se věnuje odborné poradenské činnosti v

armádní oblasti. Je určeno především pro zájemce, kteří hledají uplatnění mezi vojáky. Centrum personálního marketingu proto úzce spolupracuje také s úřady práce.

Podle zástupkyně vedoucího rekrutačního střediska kapitánky Ing. Radky Dvořákové se zájemci v ústeckém středisku mohou informovat rovněž o volných místech nebo o možnostech dalšího studia na vojenských středních či vysokých školách. Ústecké středisko zastřešuje poradenskou činnost sedm okresů severočeského regionu. *ju*

Bratislavský rezident Genmjr. A. Petrák se sešel v Londýně s vál. přáteli ve Special Forces Clubu. Navštívil také Brookwood hřbitov a většinu míst ve Skotsku, kde se cvičili čs. váleční parašutisté. Bude o tom psát knihu? --Příští rok to bude 60 let, co v Besslovce v Praze padlo 7 statečných čs. parašutistů. Letos se tryzny mj. účastnili p. ministr obrany J. Tvrdek, náč. gšt. Jiří Šedivý a gen. R. Krzák. V r. 42 nacisté identifikovali 6 parašutistů, ale J. Bublíka nikoliv. Proto jeho příbuzní nebyli vybiti. --Vynikajícím kryptografem byl Boh. Menšík, který byl vysazen ve Francii s K. Tichým. --K. Herman přežil v Sydney 3. operaci páteře a zotavuje se doma. --Jasínková sestra žije v Přerově. --Peklo na Mírově prožil Ant. Zemek.

O skautech

Bety nepřišla...

(Speciální letecké operace na pomoc českému odboji v letech 1944 - 1945)

K dusivé atmosféře života v Protektorátu Čechy a Morava patřily i oranžové papírové kartičky s varováním, že poslech zahraničního rozhlasu bude trestán smrtí. Přestože tyto kartičky museli mít všichni majitelé rozhlasových přijímačů na ladícím knoflíku svého přístroje, tisíce lidí navzdory tomu pravidelně poslouchaly plni nadějí a touhy po dobrých zprávách české vysílání z Londýna a Moskvy. Pamětníci oněch let si možná vzpomenu, jak se v závěrečných měsících války v českém vysílání BBC z Londýna vedle sugestivní úvodní dunivé znělky, zpravodajství z bojišť či populárních projevů Jana Masaryka a Pavla Svatého (Prokop Drtina) ozývala i tajemná, pro nezasevěné zcela nesmyslná, hesla: V KAMNECH SE KOUŘÍ, VEPŘ TLUČE PEPŘ, DRAMA KONČÍ, ELIŠKA SE VDALA, DOBRODRUŽSTVÍ NA OSTROVĚ, V BRUSÍRNĚ JE TMA, ROZTOČTE KOLA, BETY JDE DOMŮ...

KDE JE BETY DOMA?

Někdy se takováto hesla ozvala během dne několikrát. Jen hrstka zasvěcených členů českého domácího odboje věděla, která hesla jsou pravá a která jsou vysílána jen pro zmátení nacistů. Odbojové skupiny od chodských Domažlic až po moravské Valašsko netrpělivě čekaly, zda se konečně někdy ozve i to jejich heslo.

Pokud by se ozvalo například v českých zprávách odpoledne v 13.15 hod. heslo BETY JDE DOMŮ, byl to pokyn pro mladé odbojáře z pražské organizace Zpravodajská brigáda, že tuto noc je plánován let spojeneckého letounu na plochu s krycím označením BETY u Krymlova poblíž Kostelce nad Černými lesy. Pokud se toto heslo ozvalo i ve vysílání v 17.45 hod., znamenalo to, že domluvená akce je v chodu a kdesi v jižní Itálii je připraven ke startu čtyřmotorový bombardovací letoun typu Halifax či Liberator, v jehož pumovnici jsou kontejnery a na palubě balíky se zbraněmi, střelivem, výbušninami, léky a dalším vojenským materiálem - po případě i s parašutistickou skupinou...

To již v okupovaných českých zemích stoupalo u dané odbojové skupiny vzrušení k vrcholu a s obrovským napětím se čekalo, zda bude heslo vyřčeno i ve 20.45 hod. V kladném případě to znamenalo, že letoun odstartoval a do 23.00 hod. musejí být odbojáři připraveni na ploše BETY, aby zde s pomocí světelné signalizace a naváděcího radiomajáku EUREKA (pokud jej ovšem měli) přilákali letoun, který by jim na padácích vysadil tolik touzebně očekávanou zasilku.

K podobným situacím docházelo v letech 1941-1945 samozřejmě i v mnoha dalších zemích okupované Evropy. Spojenecké letectvo peruti "special duty" tímto způsobem dodalo 10 485 tun vojenského materiálu francouzským odbojářům a 13 659 tun jugoslávským partyzánům. Do Řecka letecky přišlo "jen" 5 796 tun. Na předposledním místě pomyslné evropské odbojářské tabulky bylo vzdálené Polsko. Přesto do něj během války odstartovalo 858 letounů, z nichž 483 se podařilo provést výsadek parašutistů či zbraní. Do Polska bylo od února 1941 do prosince 1944 vysazeno 351 parašutistů a 670 tun vojenského materiálu, z čehož se však jen 443 tun dostalo do rukou polského odboje.

Bohužel na posledním místě těchto náročných speciálních tajných leteckých operací jsou české země, do kterých se spojeneckému letectvu podařilo vysadit pouze 84 parašutistů. Zvláštní skupiny D exilového čs. ministerstva národní obrany v Londýně. Dalších sedm mužů zahynulo i s britskými letci v Mnichově v sestřeleném Halifaxu a jeden muž byl vinou navigační chyby v dubnu 1941 vysazen až u rakouského Landecku!

Ještě horší situace byla potom u leteckých dodávek zbraní. Přestože od prosince 1944 do května 1945 vysílal londýnský rozhlas téměř dvě stovky hesel, avizujících lety se zasilkami zbraní českému odboji, z různých důvodů se jich podařilo přijmout jen pouhých 10%!

Ukázka z knihy J. Marka "Pátou kartu bere smrt", kterou vydalo v r. 2000 nakl. Svět křídel v Chebu. Většina fotografií je z archivu Jaroslava Čvančary.

/Poznámka: v knize je strohá zmínka o dispečerovi Jaroslavu Šustrovi; doprovázel nejméně 8 letů s parašutisty na palubě před 30.7.1942. Dále perut pro zvláštní účely, které velel W/C Ronald C. Hockey, má v knize někdy č. 138, mnohdy chybně č. 148. Nad fotografií na str. 181 jsou chybně identifikováni Nechanský a Klemes. MJ/

Koncem srpna 2001 se v Třinci konal V. Sněm čestného skautského oddílu Veleno Fanderlika. Pod záštitou města; hlavně zásluhou paní místo-starostky Věry Palkovské - na obrázku vlevo. Tvrdí se, že svým šarmem a schopností jednat s lidmi pomůže vyřešit každý problém na místní radnici. Na snímku jsou další 3 členové Slezské družiny O-VF: zleva - Roman Teichman-STOPAŘ, Mirko Janeček-AKI a Ota Gavenda-HARRY, čestný občan lřince. Po delších debatách, kdo se ujme vedení družiny na příští období /starostou se stane Božetěch Kostelka z Brna, kterému jistě pomůže J. Švábenský, příp. J. Wolf z Vyškova/, se vyřešil problém registrace u ministerstva vnitra /oddíl zkušenských býv. skautských pracovníků bude občanským sdružením s názvem "Skautský oddíl Veleno Fanderlika". V současné době má něco přes 100 členů, kteří jsou ochotni vypomoci na letních táborech, v Lesních školách a pod. Nejsilnější je dnes družina hradecká /po smrti L. Školouda má dnes 28 členů/. AKI měl připravenou přednášku o Velenovi Fanderlikovi /narodil se 11.2.1907 v Praze, zemřel 2.2.1985 v Trailu, BC, v Kanadě/. Ubytování v hotelu Steel bylo uspokojivé. Schůze se konaly v místním gymnasiu, v němž ochotný p. ředitel /býv. skaut/ sehrál úlohu vrátného, operátora zdviže a vynikajícího umělce ve hře na kytaru; jeho trampský soubor byl znamenitý. Jeden večer bylo promítnuto vynikající video o krásách Kanady, které přivezl br. Z. Rašplíčka z Plzně. Přesně v den výročí napadení Polska 1.9.39 odjeli účastníci Sněmu autobusem na starý židovský hřbitov v polském Těšíně, aby vzdali poctu 18ti čs. skautům, které nacisté popravili za odbojovou činnost 24.4.1945. Jel s námi i br. B. Polák-BIMBO, který popravené skauty osobně znal. Odstupujícímu vedení SOVF /J. Čejnovi a K. Snětinovi z Roudnice/bylo odhlasováno absolutorium, i po finanční stránce. MJ.

POZDRAV ZE SKAUTSKÉHO TÁBORA

Skauti-podnikatelé? To by znamenalo, že tábory budou po delší silnic, a ne jak bývalo zvykem u vody..

Z České republiky a Slovenska Dr. Tomáš

Halik /mnozí ho tipují za příštího prezidenta ČR/ se stal dočasně hostujícím profesorem v Oxfordu.--Býv.špičkový kom.rozvědčík Mir.Čemus řekl tisku,že není bezpečnostní riziko. S titulem diplomata pracoval v 70 letech úspěšně v Římě a v Bruselu,kde se soustředil na NATO.--99 civilních lékařů se na Voj.lékařské akademii v Hradci školí na válku. Je to "cvičení vojáků v záloze".--Prez.Havel udělil 10 nových milostí. Dočkal se kritiky tisku.--EU kritizuje korupci v ČR. Naši tomu říkají "všímne".--Araby lákají české lázně:v K.Varech se sice mluví hlavně rusky,ale jsou slyšet mnohé arabské jazyky. Podobně je tomu v Darkovu na sev. Moravě.-- Býv.gen.prokurátor za totality J.Pješčak má být postaven před soud.--Čeká to i Lub.Štrougala,77.--V letadlech ČSA se bude vybírat "bezpečnostní poplatek" ve výši 75ti Kč.--Zjišťuje se,kdo nařídil,aby kardinál J.Beran byl "vystěhován"do Vatikánu v r.1965. Tisk to nazval nucenou emigrací.--Lužičtí Srbové volají o pomoc. Sasové zavírají jejich školy.--L.Šimáček a Č.Šebesta napsali knihu"Kanada-divočinou severu",216 stran.-- Novinka: Václav Táborský: "Likvidace kvíííííííííííích stěžovatelů",214 stran. Humoristický román vydalo nakl.HAK,P.O.Box 171,120 21 Praha 2.--S pomocí senátora V.Fišera se přírodní léčitel František Čanda z Jelenice č.6.v Mělníka dostal na chorvátský ostrov Lopud. Na tamní pláži Šunaj našel zříceninu pomničku z roku 1931 na počest našeho básní-

O KOM SE MLUVÍ

Pithari se nebojí kandidatury na prezidenta

Předseda Senátu Petr Pithart (KDU-ČSL) je připraven kandidovat na prezidentský úřad, pokud mu to nějaká strana nabídne nebo podaří-li se prosadit přímé volby hlavy státu. Přímá volba je podle něj jediná situace, kdy je připraven o prezidentské kandidatuře hovořit. Není si ale jist, zda se přímé prezidentské volby v České republice podaří prosadit. Nyní, kdy českého prezidenta volí parlament, a kdy platí opoziční smlouva mezi ODS a ČSSD, mohou podle Pitharta o tom, kdo bude prezidentem, rozhodnout sociální a občanské demokraty.

Nové konzuláty již otevřely svoje dveře

Češi, kteří se při dovolených v Chorvatsku, Itálii nebo Francii dostanou do vážných obtíží, mohou od poloviny června hledat pomoc u tří nových konzulárních jednatelství. Počátkem července pak k sezonním úřadům ve Splitu, Benátkách a Marseille přibude ještě jednatelství v Barceloně. Sezonní konzulární úřady budou v uvedených městech otevřeny do 15. září, podobně jako loni. Jejich pracovníci českým občanům každoročně pomáhají například v případech krádeží či zrád, úrazů, onemocnění nebo úmrtí blízkých. Nejednou také vstupují do nejrůznějších problémů Čechů s místními úřady. 11/6/05

A co Toronto.....?!

Zámek Ličkov /u Liběšic/ v r.1971: malíř Oskar Brázda se svou druhou manželkou Marií,roz.Weissovou, a lovecký pes Adonis. Zámek zruinovali nacisté a po nich čs.komunisté,ale Mistr Brázda měl zas své obrazy pohromadě a po boku mu stála jeho o 40 let mladší manželka. Mezi válkami byla záměckou paní švédská hraběnka Amelie Posse;ze dvou synů na Ličkově narozených,jeden sloužil za války u čs.letců v Anglii.

Ahoj kamarádi,

přišel nám říjen - v letech ubýlo turistů a ty se krásně vybar-
 vily paletou podzimu jakou snad nedovede namalovat ani ten
 nejlepší malíř. Za námi zůstalo mistrovství ČR & SR v hodu
 nožem a sekou na Bukovině (klání pořádku naše osada), za
 námi je 27. Mohelnický dostavěk i 8. Československý poňach
 na hrnčensku - před námi je pak Mistrovství světa v rýčování
 zlata v Marxborough, které začíná v Austrálii
 21. října a 6. Světový poňach na Paddy's River ve
 Sněžných horách v Austrálii 25. října. Obojího
 se zúčastní naši kamarádi a redakce Trampa
 se stejně jako v letech 1993 a 1998 do USA
 a Kanady postarala i o jejich přepravu, víza,
 letenky podle individuálních přání...

Podruhé se vám dostává do rukou **WTF & Tramp** v tomto provedení. Velký Pajda tomu chtěl, ubýhem fázovali a našli odpovídajícího partnera s téměř shodnou náplní. Soude podle telefonů a dopisů vás opět těší; a po roční pauze vám **Tramp** chyběl. Inu stál se z toho zryt - měsíc co měsíc tu byl po jedenáct let a najednou tu není... Abyste si ho udrželi, doporučuji vyřídit si předplatné nebo zajistit si časopis na svém stánku. Jsme zkrátka - opět pro vás, všechny toulavce, kteří ho budeme spoluvyvíjet svými příspěvky. Všim, co nas pohladí na duši, trápi i těši - mříž, co nám vykouzlí úsměv na tváři...

Byl jsem teď na Bobrovníkách na 25. ohni Old Pardů severní Moravy; pro letošní rok byl šeršem 76letý kamarád Marschall. Jelikož nám dva kamarádi během roku zemřeli, tak na jejich místo nastoupili po dlouhém čekání dva noví. Do rána se hrálo, pivovalo. Pak jsem se vydal podél řeky Opavice domů. Nikde nikdo, chatyři své chaty zozimovali, loděnice v Děmyšově rovněž osiřela... Do cankůku jsem si vložil poslední červený malý květek a barevný list dubu. Něčím tak tu na každém vandru již přes padesát let. Donesl jsem si na psací stůl i větrčíku s krásně vybarvenými listy. Rád se totiž toulávám podzimem, žádné roční období není tak krásné a vyrovnané. A když se vydáři tak, jako letos, je to paráda.

Ranní mlhy vše zahalo, zpomalily a změkčily, vidím od řeky přes mlhu jen lousček chodníku a řeky - ostatní siluety jsou vzdálené a neskutecné. Nemám chuť spěchat - taky kam? Domů dojdou stejné vždy, a tak si vychutnávám barevnost zahrad, čistotu lože pod nahanou, na keřích dozrávající šípky a obdivuji poslední podzimní květy. Vyplašené hejno irán usedá znovu k prostřenému stolu, zbytky po sklízni, přemýšlím co asi na tomto poli rostlo ještě před několika týdny, že černému mrčku tak chutná.

Nejlepší jsou ale návraty z vandru. Pomalu se rozechívám, je mi dobře, teploučko, a vůbec nezavidím těm peciválům, kteří v říjnu zalézají ke kamnům nebo ústřednímu topení. Oni totiž nevědí, o co přicházejí. Přinesu domů červené jeřábiny,

hnědělé kašany, věrníčky, šišky rákosu, suchou ostrici a pak tu všechno z vnučků kiki arazižijeme do obrazu, váziček, dola-me kolůž, náhrdelníku z jerabin a žaludů, zvířátku z kaštanů a když je teplo, tak opravujeme ptačí budky a krmítka. Já vim, že mnohý milovník přírody teď řekne: „To je vůl, ten šašbík - ptáci se nemají krmít, protože si zvyknou a sami si pak potra-vu nachlejdají.“ Jenže my ty budky máme z výchovných důvo-dů, protože pomáháme slabším, a to se přece má. Nakonec pod stěchou chaty máme kosi hůzdu, ve skále nám již několik let hnízdí hažanti. Máme tu i kavy, datla, strukapoudu, puštníka, sjkorky, ale občas i káně nebo krakujce. No a to příkr-mování, to je vlastně z naturelu nás všech doma: máme rádi, když ptáci poleťují, cvrkávají, ščeбетají - člověk je hned nějak veselejší, že není třeba tak sám...

V lété jsem objevil dělátky - ty ad junáků, pionýrů, wonderafterů, skautů. Všude jsem myslel, je to dě - nejsou děti - ne, nejsou peníze! Proto nejsou ani děti. Chybí sociální jistoty. Ziskat hý je záruk. K březnu 2001 žilo v ČR téměř 1,7 milionu dětí ve věku do 14 let. Jejich počet pak klesl ad roku 1991 a 21,7 %, tedy o 369 000 dětí, naopak počet seniorů se zvýšil o 37 700, tedy na 1,8 milionu. Je to tak nějak vyrovnané, ale od 1992 následního stěhání lidu našlo 10 % a teď nás je 10 292 933 včetně přistěhovalců, kteří však nejsou pro tuto zemi žádným terčem.

Nevím, jestli je to správné, sčítat lidi jako hrušky a švestky. Já sám je rozděluji na dobré, zlé a blbe, ale ti za to nemůžou. Nikde v těch grafech jsem neobjevil národnost toulavců... A že nás něco je: trampů, skautů, táborníků, vodáků, woodcraftů. Jenže jsme taky i občané tohoto státu - plnohodnotní, kteří svou zem opouští jinými prostředky než hluboko tulaví. Neměli bychom mít i svou národnost označeno jako toulavou? Smadrua oblaňu?

S madrou oblahou!
Váš Z. Vašíček - Ďáblik

“Ti muži jsou opravdu někdy nemožní,” povídá paní Štebetálková sousedce z přízemí.
“Máte na mysli někoho konkrétního?”

"Jistě! Pan Souček si šetřil peníze na stará kolena a pak uviděl mladá kolena a za pár dní bylo po úsporách!"

☉ Zastupkyňe ženského spolku z Japonska hovoří na celosvětové konferenci, věnované problemům s výběrem životního partnera: "Já osobně jsem velmi šťastná, že mi manželza vybírali rodiče. Jsnak bych se asi zbláznila při pomyslení, že to, co mám doma, jsem si vybrala sama!"

☉ "Představ si, Věro, včera jsem byla u kartá, stalo mne to dvě stovky, a dozvěděla jsem se, že je mi muž nevěrný!"

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRAŇÍ

V Anglii zemřel slavný čs. sportovec, tenista a hokejista, Jaroslav Drobný, 79. Byl poúnorový exulant. Jako občan Egypta vyhrál v r. 1954 Wimbledon. Pěkné lidské posudky o něm napsali Bubník a Konopásek. -- V Anglii zemřel také známý lékař-lidumil MUDr. Emil Coufalík. Narodil se z českých rodičů ve Vídni; jeho otec byl ředitelem tamní české školy. Do r. 1968 působil Emil ve Velkých Losinách a v Olomouci. -- V Londýně čte "KL" se zájmem Rev. Jan Lang, SJ, populární duchovní správce našich tam. Jeho krajaňský archiv by měl jít do rukou dr. Prečana. -- Dr. Eva Pinkavová přednášela na londýnském Velehradu o básníkovi Jar. Seifertovi. -- V Brně žijící Jan Kratochvíl napsal nekrolog o svém otci dr. Josefu Kratochvílovi /1915-2001/. Jeho zásluhou si děti našich krajanů v Německu udržely český a slovenský jazyk. Byl znám jako autor knížek pro mládež pod jménem J.K. Baby. K jeho přátelům patřili mj. děkan Jan Urban a vévoda z Liechtensteinu. -- Česká pěvkyně Růžena Hořáková-Firkušná, 96, zemřela v Argentině. Žila tam od r. 1948. -- MUDr. Hana Příbylová se dočkala článku v revue "Ona"; měl titul "Obědvala jsem se švédským králem". Proslavila se svými vědeckými studiemi na Karolínské universitě ve Stockholmu. Stala se "Mezinárodní ženou roku 1999-2000" za práci pro diabetiky a miminka. Má 2 děti. -- Světový koncertní kytarista Štěpán Rak se narodil 8.5.1945; jako nalezené dítě vyrůstal u adoptivních rodičů v Radotíně u Berounky a přilnul ke trampské osadě Hobart. Této osadě věnoval nahrávku "Teskně hučí Niágara", kterou v Lucerně pokřtil Jaroslav Foglar. Napsal hudbu pro celou řadu Foglarových textů a soubor pojmenoval "Písň ztraceného ráje". Byl to on, který zahrál na kytaru na

Standa Hladík, na obrázku vlevo, je doma nejen v Brně, ale také v Bernu ve Švýcarsku a v Denii ve Španělsku. Má zřejmě toulavé boty, např. loni procestoval s paní autem celou Ameriku. Mimo setkání Sokolů organizuje také setkání "moravských Švýcarů" a má radost, že jich podchytil na 60. Scházejí se v Brně jednou za 3 měsíce! S vydavatelem "KL" zajel nedávno do Vyškova, kde se sešel s prof. Františkem Hanzlíkem, známým vojenských historikem a spisovatelem /na fotce uprostřed/. Pozorní čtenáři si povšimnou, že na str. 3 je jeho skoro-dvojník dr. Jindřich Marek. /S vydavatelem "KL" zašel také do "Klubu RAF" a za paní Marii Budilovou, obětavou spolupracovnicí "KL". V dopise nám sdělil, že v Bernu zemřel náhle populární krajaňský lékárník z Nontbijoustrasse, Milan Vondráček, 76.

Soutěžící pohořel na neznalosti českého prezidenta

Masaryk za milión

LONDÝN. Na krásnou výhru si mohl přilít soutěžící v pořadu Kdo chce být milionářem.

Kdyby ovšem věděl, kdo to byl Masaryk. Otázka, na kterou by Čech odpověděl bez váhání, otáčila ledovým kladem dvaapadesátiletého Brita Michaela Pomfreye. Když překonal hranici 125 000 liber, přišla otázka, jaký symbol je na indické vlajce. Bývalý kapitán týmu Anglie v bridži lehce zariskoval, když o radu požádal přítele na telefonu – svou bývalou ženu, s níž se po 27 letech manželství rozvedl.

"Kolo," odpověděla jeho bývalá s jistotou. Pomfrey vsadil na to, že nejde o vylizování účtů z manželského sváru. Udělal dobře. Postoupil o příčku výš. Jakmile uslyšel otázku za půl miliónu, zakřivil se. Předem znal odpověď: kapybara patří do říše hlodavců. A potom přišla křivená otázka za milión, kterou dosud slyšelo jen pár vyvolených.

"Tomáš Masaryk byl prvním prezidentem které země: A. Československa B. Polska C. Maďarska D. Jugoslávie?" To už se Pomfrey neculil; vůbec si nebyl jistý.

"To jméno mi něco říká. Není to Jugoslávie. Nejsm si ale dostatečně jistý, abych se rozhodl," uvažoval nahlas soutěžící, který měl šanci stát se teprve druhým britským milionářem v historii této soutěže. "I kdybych potrápil svůj mozek další půl hodinu, stejně bych si nebyl dost jistý. Tak rád bych do toho šel. Nikdy jsem nebyl miliónu tak blízko," zažívá viditelná muka. "Myslím, že by to mohlo být Polsko. Ale nebudu hrát," zní konečná odpověď. Pomfrey za ohlušujícího potlesku obecněsiva končí soutěž s šekem na půl miliónu liber.

pohřbu Foglara. Patří do rubriky Čechoslováci v zahraničí, protože žil celých 5 let ve Finsku. -- Podle "LN" z 20.8.01 hon. konsul M. Paulík na N. Zélandě dobré jméno ČR nepošklidil. Díky jemu byl mezi ČR a N. Zélandem bezvisový styk. Tato výhoda pro obě strany byla zrušena, kdy nečekaně během loňského roku požádalo o asyl asi 100 lidí s českými pasy, kteří do žádosti o asyl napsali, že jsou původem z Indie a v ČR trpí rasistickými útoky.

Kupují či vyměňují pohlednice, známky, bankovky, dopisnice, mince atd. s celým světem.
J. Kříž, -50724 Dětenice 25, ČR.

NAŠI V USA

K životopisu Fr. Klátla je třeba dodat, že několik let pracoval jako ošetřovatel na americké nemocniční lodi "Hope".

Jeho partnerem v té době byl soc. dem. poslanec Mirko Sedlák. -- Přední ekonom prof. Jan Švejnar z U. of Michigan, napsal článek "Dluhy dělají Česko zranitelným". Jiný ekonom J. Stiglitz zastává názor, že "česká cesta nebyla šťastná" a že privatizace na úvěr byla omylem. -- K odhalení pamětní desky na rodném domě básníka Jaroslava Seiferta přiletěl do Prahy Žižkova jeho synovec Milton H. Seifert z USA. -- Rožnov navštívilo několik výprav potomků Valachů z Texasu. -- Rodný Frenštát zas navštívil poúnorový exulant Jiří Šrubař. Žije v Greenwich, CT. -- Zlínský rodák Petr Motyka žije v USA od r. 1971. Nyní mu ve Vsetíně vyšla kniha cestopisných črť "Jdu si jen tak... a potkám Ameriku". -- Český psychiatr Ferdinand Knobloch působil na několika am. universitách, ale usadil se poblíž Vancouveru, BC. Propaguje integrovanou psychoterapii a nyní v České republice vybudoval INCIP /Mez. středisko pro integrovanou psychoterapii/. Jeho kursy již prošlo na 600 osob. Je vášnivým klavíristou. -- Kat. krajané v okolí New Yorku měli štěstí: Otec biskup Esterka pro ně našel všestranně schopného

TGM do Washingtonu

Sochu prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka chtějí umístit v centru americké metropole Washingtonu České velvyslanectví ve Spojených státech a krajaňská organizace Američti přátelé České republiky. Světové banky a Mezinárodní měnového fondu na Pennsylvánské třídě. Náklady na její zřízení dosáhnou 275 000 dolarů (10,5 milionu Kč). Česká republika uhradí 1,2 milionu korun za sochu. Protože socha bude stát na federálním území, musí její umístění schválit Kongres.

Velvyslanectví České republiky ve Washingtonu uvedlo, že Masarykova osobnost ztělesňuje zvláštní vztah mezi Českou republikou a Spojenými státy. Masaryk vedl v Americe zahraniční akci pro získání nezávislosti Československa v roce 1918 a použito ho přátelství s tehdejším americkým prezidentem Woodrowem Wilsonem. RADIO PRAHA

František Klátil (5. 6. 1905, Zlín - 19. 3. 1972, Washington, USA) - český národně socialistický politik.

Pocházel z dělnické rodiny. R. 1921 vstoupil do Čs. strany socialistické, vzápětí odešel do Vídně, 1922-1924 pracoval v časopise Boj, po návratu redigoval 1924-1930 mládežnický list Mladé proudy, od r. 1930 se stal redaktorem Českého slova. R. 1936 odjel jako jeho zahraniční dopisovatel do Paříže, kde zůstal až do října 1939. Stal se členem čs. zahraniční armády, intenzivně se věnoval publikační činnosti. V l. 1945-1948 poslancem NS, redaktorem Svobodného slova. Po únorovém převratu odešel do exilu. V Londýně vydával časopis Čas a později v New Yorku do r. 1958 Československé noviny. Vydal rovněž řadu básnických sbírek, knih a politických publikací. Je autorem knihy o vzniku a vývoji Československé strany národně socialistické v období 1897-1948 „Republika nad stranami“

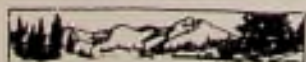
Měsíčník moravského humoru a srandy.

"TINKY-BRINKY", Box 55
763 12 Vizovice, ČR.
US\$10 za rok..

South Paris, Maine, červen 1986: Jan Kuncíř /viz str. 1/ uvítal s paní /2. zprava/ své nejbližší přátele, paní Marii Hodkovou, její dceru Věru Doll a jejího syna. Obě rodiny navázaly kontakt přes "Kanadské Listy". Politicky stál na půdě křesťanské demokracie a snil o federaci Polska a ČSR po odchodu komunismu ze střední Evropy. Když bylo v 50. letech venku víc čs. uprchlíků, začal pracovat pro dr. Papánka a jeho Americký fond v Mnichově a ve Vídni. Tvrdil, že ti-

to lidé svým odchodem na západ Vsetínsku. Kromě liturgických povinností a návštěvy nemocných vydává měsíčník "Zvon". 750 facto proti komunismu a musí ležbal a někdy se šplhá po skalách. Má zbožné jim pomoci. né přání: aby český parlament zahajoval své Byl to jemný muž, jednání modlitbou. -- Český herec Karel Roden ale tvrdý bojov- se stal hvězdou Hollywoodu. Umí dobře anglický proti každé ky. -- Dosavadní náměstek českého ministra zahraničí M. Palouš je velvyslancem ČR v USA.

Old West Stamp Shop
Established 1953
COMPLETE LINE OF PHILATELIC SUPPLIES
TONY & CECIL CIFKA
ROOM 233 UNIVERSITY BLDG (303) 629-5182
910 16TH STREET DENVER, COLO 80202